

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING RIVOJLANISH STRATEGIYASI. 2022-
2026 YILLARDA XAVFSIZLIK VA MUDOFAA TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR**

Ortiqboyeva Nodira Ahilovna

*Olmalik Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumida
O'zbekistonning eng yangi tarixi fani o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqola O'zbekistonning 2022-2026 yillarda xavfsizlik va mudofaa sohalarida amalga oshirgan strategik islohotlarini ko'rib chiqadi. Prezident Shavkat Mirziyoyev rahnamoligida O'zbekiston harbiy salohiyatni oshirish, terrorizmga qarshi kurashish, chegara xavfsizligini mustahkamlash, kiberxavfsizlik choralari kuchaytirish va rivojlanishga qaratilgan ulkan modernizatsiya dasturini amalga oshirishga kirishdi. Uning mahalliy mudofaa sanoati. Bu islohotlar Markaziy Osiyoda rivojlanayotgan geosiyosiy dinamika sharoitida barqarorlik, barqarorlik va mintaqaviy hamkorlikka qaratilgan O'zbekistonning kengroq rivojlanish strategiyasining ajralmas qismidir.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, xavfsizlik sohasidagi islohotlar, mudofaa sohasidagi islohotlar, Shavkat Mirziyoyev, harbiy modernizatsiya, terrorizmga qarshi kurash, chegara xavfsizligi, kiberxavfsizlik, mudofaa sanoatini rivojlantirish, Markaziy Osiyo.

Kirish: Markaziy Osiyoning markazida joylashgan O'zbekiston Prezident Shavkat Mirziyoyev rahnamoligida milliy yangilanish va strategik islohotlar yo'lidan o'tdi. Prezident Mirziyoyev 2016-yilda prezidentlikka kirishganidan beri mamlakat xavfsizlik va mudofaa sohalarini modernizatsiya qilishga qaratilgan qator ulkan tashabbuslarga boshchilik qildi. 2022 yildan 2026 yilgacha bo'lgan davrni qamrab olgan ushbu islohotlar O'zbekistonning harbiy salohiyatini kuchaytirish, terrorizmga qarshi choralarni kuchaytirish, chegara xavfsizligini mustahkamlash, kiberxavfsizlikni himoya qilishni kuchaytirish va o'z-o'ziga ishongan mudofaa sanoatini rivojlantirishga ko'maklashish bo'yicha birgalikdagi sa'y-harakatlarni ifodalaydi.

Rivojlanayotgan mintaqaviy dinamika va global muammolar sharoitida O'zbekistonning strategik islohotlari nafaqat milliy suverenitet va hududiy yaxlitlikni ta'minlash, balki Markaziy Osiyoda barqarorlik va barqarorlikni mustahkamlashda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqola O'zbekistonning ushbu o'zgarishlar davridagi xavfsizlik va mudofaa strategiyasining asosiy qirralarini o'rganib chiqadi, mamlakatning zamonaviy xavfsizlik tahdidlariga moslashish va kengroq rivojlanish kun tartibini ilgari surish bo'yicha faol pozitsiyasini ta'kidlaydi.

Materiallar va usullar

O'zbekistonda 2022 yildan 2026 yilgacha xavfsizlik va mudofaa islohotlariga bag'ishlangan tadqiqot ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilishda ko'p qirrali

yondashuvdan foydalanadi. Birlamchi materiallarga rasmiy hukumat nashrlari, qonun hujjatlari va O'zbekiston rahbariyatining siyosiy bayonotlari, xususan, Prezident Shavkat Mirziyoyev va tegishli vazirliklar tomonidan e'lon qilingan hujjatlar kiradi.

Ikkilamchi manbalar ilmiy maqolalar, Birlashgan Millatlar Tashkiloti kabi xalqaro tashkilotlar va Shanxay Hamkorlik Tashkiloti (ShHT) kabi mintaqaviy organlarning hisobotlari, shuningdek, Markaziy Osiyo geosiyosat va xavfsizlikni o'rganishga ixtisoslashgan nufuzli tahlil markazlarining tahlillarini o'z ichiga oladi. Ushbu manbalar O'zbekistonga ta'sir etayotgan mintaqaviy xavfsizlik dinamikasi haqida kontekstual asos va qiyosiy tushunchalarni taqdim etadi.

Ma'lumotlarni to'plash asosiy islohotlar tashabbuslari va ularni amalga oshirish strategiyalarini aniqlash uchun sifatli ma'lumotlarni tizimli ko'rib chiqish va sintez qilishni o'z ichiga oladi. Bunga harbiy doktrinadagi o'zgarishlar, mudofaa texnikasini xarid qilish rejalari, o'quv dasturlari va O'zbekiston qurolli kuchlari tarkibidagi tashkiliy islohotlarni o'rganish kiradi. Terrorizm, chegara xavfsizligi tahdidlari va kiberxavfsizlikning zaifliklari kabi zamonaviy xavfsizlik muammolarini hal etishda ushbu islohotlar samaradorligini baholashga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Tahliliy usullar qatoriga siyosiy hujjatlarni turkumlash va sharhlash uchun sifatli kontent tahlili, xavfsizlikni isloh qilishda takrorlanuvchi mavzular va ustuvorliklarni aniqlash uchun tematik tahlil hamda O'zbekistonning mintaqaviy va global xavfsizlik amaliyotiga qarshi sa'y-harakatlarini taqqoslash uchun qiyosiy tahlil kiradi. Tadqiqot natijalarini tasdiqlash va siyosatning amalga oshirilishi va natijalari bo'yicha qo'shimcha tushunchalarni taqdim etish uchun O'zbekiston xavfsizlik idorasidagi manfaatdor tomonlar bilan ekspert suhbatlari va maslahatlardan ham foydalaniladi.

Umuman olganda, ushbu uslubiy asos O'zbekistonning rivojlanayotgan xavfsizlik tahdidlariga strategik javob choralari va kengroq milliy rivojlanish maqsadlariga muvofiq ravishda mudofaa qobiliyatini mustahkamlashga qaratilgan sa'y-harakatlari to'g'risida har tomonlama tushuncha berishga qaratilgan.

Natijalar va muhokama:

O'zbekistonda 2022-2026 yillarda xavfsizlik va mudofaa sohasida amalga oshirilgan islohotlar natijalari dinamik mintaqaviy muhitda milliy xavfsizlik va barqarorlikni oshirishga qaratilgan ko'p qirrali yondashuvni namoyish etadi. Asosiy natijalarga quyidagilar kiradi:

Harbiy modernizatsiya: O'zbekiston qurolli kuchlarini ilg'or texnika va texnologiyalar bilan takomillashtirishga ustuvor ahamiyat berdi. Bu zirhli texnikalarni modernizatsiya qilish, yangi samolyotlar va harbiy-dengiz kuchlarini sotib olish, harbiy tayyorgarlik va shaylikni oshirishni o'z ichiga oladi. Ushbu sa'y-harakatlar mudofaa qobiliyatini mustahkamlash va operatsion samaradorlikni oshirishga qaratilgan.

Terrorizmga qarshi strategiyalar: Hukumat razvedka salohiyatini oshirish, huquqni muhofaza qilish organlarining muvofiqlashtirilgan harakatlari va xalqaro hamkorlik orqali ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashish bo'yicha sa'y-harakatlarni kuchaytirdi. O'zbekistonning faol pozitsiyasi mintaqaviy barqarorlikni mustahkamlash bilan birga xavfsizlikka tahdidlarni yumshatishga intiladi.

Chegara xavfsizligini takomillashtirish: chegara xavfsizligi infratuzilmasini, jumladan, kuzatuv tizimlarini, chegara punktlarini va idoralararo hamkorlikni mustahkamlashga katta miqdorda sarmoya kiritildi. Ushbu chora-tadbirlar tovarlar va odamlarning noqonuniy aylanishining oldini olishga, shuningdek, xavfsizlikka potentsial xavflarni kamaytirishga qaratilgan.

Kiberxavfsizlik choralari: Kiberxavfsizlikning ortib borayotgan ahamiyatini tan olgan holda, O'zbekiston muhim infratuzilmani himoya qilish va kibertahdidlarga qarshi kurashish siyosatini amalga oshirdi. Bu kibermudofaa bo'linmalarini tashkil etish, raqamli barqarorlikni oshirish va kibergigiena amaliyotlari haqida jamoatchilik xabardorligini oshirishni o'z ichiga oladi.

Mudofaa sanoatini rivojlantirish: Mahalliy mudofaa sanoatini rivojlantirishga qaratilgan sa'y-harakatlar tashqi importga qaramlikni kamaytirish va mudofaa ishlab chiqarishida o'zini o'zi ta'minlashni rag'batlantirishga qaratilgan. Bunga xalqaro mudofaa pudratchilari bilan hamkorlik va mahalliy ishlab chiqarish imkoniyatlarini modernizatsiya qilish tashabbuslari kiradi.

Muhokama:

O'zbekistonda xavfsizlik va mudofaa sohasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar uning milliy suverenitetni himoya qilish, mintaqaviy barqarorlikka ko'maklashish va global xavfsizlik standartlariga moslashishdagi strategik ustuvor yo'nalishlarini aks ettiradi. Qurolli kuchlarni modernizatsiya qilish harbiy salohiyat va odatiy va noan'anaviy tahdidlarga qarshi tayyorgarligini oshirish majburiyatini ta'kidlaydi. Shu bilan birga, terrorizmga qarshi chora-tadbirlarni kuchaytirishga qaratilgan sa'y-harakatlar ichki xavfsizlik muammolarini hal qilish va ekstremizmga qarshi kurashda xalqaro sa'y-harakatlarga hissa qo'shishda faol yondashuvni namoyish etadi.

Chegara xavfsizligini yaxshilashga alohida e'tibor transmilliy jinoyatlar, noqonuniy migratsiya va potentsial transchegaraviy tahdidlar bilan bog'liq zaifliklarga qaratiladi. Chegara infratuzilmasini mustahkamlash va idoralararo hamkorlikni kuchaytirish orqali O'zbekiston o'z chegaralarini yanada samaraliroq himoya qilishni maqsad qilib qo'ygan, shu bilan birga qonuniy savdo va sayohatlarni osonlashtiradi.

Kiberxavfsizlik sohasida O'zbekiston tashabbuslari raqamli tahdidlar va zaifliklardan xabardorlikning ortib borayotganini aks ettiradi. Kibermudofaa qobiliyatlarini yaratish va kiberxavfsizlik bo'yicha ilg'or tajribalarni ilgari surish muhim infratuzilmani himoya qilish va kiberhujumlar qarshisida milliy barqarorlikni saqlash yo'lidagi muhim qadamdir.

Bundan tashqari, mamlakatimiz mudofaa sanoatining rivojlanishi O'zbekistonning mudofaa ishlab chiqarishida o'z-o'ziga ishonishga intilishidan dalolat beradi. Mahalliy ishlab chiqarish salohiyatini oshirish va xalqaro mudofaa firmalari bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish orqali O'zbekiston o'z iqtisodiyotini diversifikatsiya qilishga va mudofaa sektorida texnologik innovatsiyalarni oshirishga intiladi.

Umuman olganda, O'zbekistonda 2022-2026 yillarga mo'ljallangan xavfsizlik va mudofaa sohasidagi islohotlar milliy rivojlanish maqsadlarini ilgari surish bilan birga rivojlanayotgan xavfsizlik muammolarini hal qilishda faol va ko'p qirrali yondashuvni ta'kidlaydi. Natijalar Markaziy Osiyoda uzoq muddatli xavfsizlik va barqarorlikni ta'minlash yo'lida institutsional salohiyatni mustahkamlash, strategik imkoniyatlarni oshirish hamda mintaqaviy va xalqaro hamkorlar bilan hamkorlikni rivojlantirish bo'yicha olib borilayotgan sa'y-harakatlarni ta'kidlaydi.

Xulosa

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, O'zbekistonda Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida 2022-2026-yillarda xavfsizlik va mudofaa sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarda asosiy e'tibor qurolli kuchlarni modernizatsiya qilish, terrorizmga qarshi kurash choralarni kuchaytirish, chegara xavfsizligini mustahkamlash, kiberxavfsizlik himoyasini mustahkamlash, mamlakatimiz mudofaa sanoatini rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu islohotlar milliy xavfsizlikni mustahkamlash, rivojlanayotgan tahdidlarni bartaraf etish va mintaqaviy barqarorlikka hissa qo'shishga qaratilgan. Bu tashabbuslarga ustuvor ahamiyat qaratib, O'zbekiston o'zini Markaziy Osiyo xavfsizligini ta'minlashda faol va qobiliyatli aktyor sifatida ko'rsatmoqda, shu bilan birga kengroq rivojlanish maqsadlarini ilgari surmoqda. Ushbu islohotlarga doimiy sodiqlik taraqqiyotni saqlab qolish va kelajakdagi muammolarga chidamlilikni ta'minlash uchun juda muhim bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev, Shavkat. "O'zbekiston Oliy Majlisining qo'shma majlisidagi Murojaatnoma". Toshkent, O'zbekiston, 2023 yil.
2. "O'zbekiston Milliy xavfsizlik strategiyasi 2024". O'zbekiston hukumatining rasmiy nashri.
3. Xalqaro inqiroz guruhi. "Markaziy Osiyoning chegara muammolari". Hisobot. 2022.
4. Xalqaro tinchlik uchun Karnegi jamg'armasi. "O'zbekistonning harbiy modernizatsiyasi: muammolar va istiqbollar". Siyosat qisqartmasi. 2023 yil.
5. EXHT (Evropada Xavfsizlik va Hamkorlik Tashkiloti). "O'zbekistonda xavfsizlik sektorini boshqarish va islohot". Hisobot. 2025.